

מחשבת קצרה על הדף

הרב יחזקאל הרטמן

SHORT MACHSHAVA ON THE DAF

בבא קמא צז-א

עניין: מטבע של ירושלים דוד ושלמה מצד אחד

וירושלים עיר הקודש מצד אחר

רמב"ם פ"א ממלכים ה"י

כ"ד אלא בשמן אפרסמון. ואין ממנין אותו בירושלים לעולם אלא מלך ישראל מורע דוד. ואין מושחין אלא זרע דוד:

מלכים א, ח, טז

בְּפִי אֶת דָּוִד אָבִי וּבִידוֹ מֵלֵא לְאֹמֶד: מִן־הַיּוֹם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶת־עַמִּי אֶת־יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם לֹא־בַחֲרָתִי בְעִיר מִכָּל שְׁבֻטֵי יִשְׂרָאֵל לְבָנוֹת פֶּיֶת לְהִיטֹ שְׁמִי שֶׁם וּאֲבַחֵר בְּדוֹד לְהִיטֹ עַל־עַמִּי יִשְׂרָאֵל: וַיְהִי עַס־לִבְבִי דָוִד אָבִי לְבָנוֹת פֶּיֶת לְשֵׁם יְהוָה

ברכות מח:

הזה והלבנון: תניא רבי אליעזר אומר דכל שלא אמר ומלכות בית דוד בבונה ירושלים לא יצא ידי חובתו נח

מהר"ל נתיב העבודה פי"ח

שאמרנו כי ברכה זאת היא השלמה אחרונה לישראל, ומלכות בית דוד בפרט היא השלמת ישראל. ודבר זה ידוע כי מלכות בית דוד היא השלמת ישראל, כי גם שאר מלכות הוא השלמה לעם כמו שהוא ידוע, וע"י השלמה הזאת של מלכות בית דוד מקבלים ישראל השלמה על השלמה עד שהשכינה הוא מלכם שוכן ביניהם ולכך צריך להזכיר מלכו בית דוד בבונה ירושלי'.

חידושי מרן רי"ז הלוי תהלים פ"ל

והנה כתיב אויבי יאמרו וגו' מתי ימות ואבד שמו, ונראה הביאור בזה, דהנה באמת ענין בהמ"ק ומלכות בית דוד קשורים ותלויים זב"ז, וכדכתיב במלכים ח' ט"ז לא בחרתי בעיר מכל שבטי ישראל לבנות בית וגו' ואבחר בדוד להיות על עמי ישראל, הרי דבחירת דוד היתה הכנה לבנין בית הבחירה, ולהלן שם י"א ל"ב והשבט האחד יהי' לו וגו' ולמען ירושלים העיר אשר בחרתי וגו', הרי דלמען ירושלים הווקק מלכות ב"ד להיות קיימת עכ"פ שבט אחד, ועוד שם ט"ו ד' להקים את בנו אחריו ולהעמיד את ירושלים, הרי דזו היא העמדת ירושלים שתתקיים שמה מלכות ב"ד, ועיין ברמב"ם פ"א ממלכים ה"י שפסק כן להלכה דבירושלים אין ממנין מלך אלא מורע דוד בלבד, ומקרא מלא בספר תהלים ירושלים הבנוי' כעיר שחברה לה יחדו וגו' כי שמה ישבו כסאות למשפט כסאות לבית דוד, הרי דזהו מתנאי ירושלים שיהיו בה סנהדרין ומלכות ב"ד, והרבה מקראות במלכים למען היות ניר לדוד עבדי בירושלים, וגם בתפלת שמ"ע בברכת בונה ירושלים אנו מסיימין וכסא דוד מהרה לתוכה תכין, אף דנתקנה ברכה אחרת מיוחדת לצמיחת מלכות בית דוד, מ"מ אנו מזכירין זאת גם בברכת בונה ירושלים משום דזה שייך גם לבנין ירושלים, וגבי בהמ"ז קי"ל בברכות דף מ"ח דכל שלא אמר מלכות ב"ד בבונה ירושלים לא יצא יד"ח, וברמב"ם פ"ב מהל' ברכות ה"ד וכל מי שלא אמר מלכות בית דוד בברכה זו לא יצא יד"ח מפני שהיא ענין הברכה שאין נחמה גמורה אלא בתורת מלכות בית דוד עכ"ל, הרי דחזרת מלכות ב"ד הוא מענין בנין ירושלים ואין ירושלים גמורה אלא בתורת מלכות ב"ד לתוכה, [ועיין בב"ק דף צ"ז איזהו מטבע של ירושלים דוד ושלמה מצד אחד וירושלים עיר הקודש מצד אחר, והיינו משום דכך הוא מטבעה וצורתה של ירושלים שהיא ביחד עם מלכות ב"ד דהיינו דוד ושלמה, כמבואר ברמב"ם בפה"מ פ' חלק ובסה"מ מצוה שס"ב דמלכות בית דוד פירושה בית דוד וזרע שלמה בלבד יעו"ש], וגם בהשבעה שנשבע הקב"ה לדוד שתתקיים מלכותו ולא יכבה נרו לעולם ועד, מצינו שכללה הקב"ה ביחד עם בחירת ירושלים שהיא ג"כ לעולם, כדכתיב בתהלים קל"ב נשבע ד' לדוד אמת לא ישוב ממנה וגו' גם בניהם עדי עד ישבו לכסא לך כי בחר ד' בציון וגו' זאת מנוחתי עדי עד וגו' שם אצמיח קרן לדוד ערכתי נר למשיחי, הרי דשתי ההבטחות קשורות ותלויות זב"ז, דבשביל כי בחר ד' בציון וזאת מנוחתי עדי עד משו"ה גם בניהם עדי עד ישבו לכסא לך, ושם יוצמח הקרן לדוד ותתקיים השבעה שלא יכבה נרו לעולם, כדמסיים הכתוב ערכתי נר למשיחי, דשם היא עריכת נרו שלא תכבה לעולם, והיינו כמשי"כ דשניהם קשורים ותלויים יחד, וכשם שבחירת ירושלים היא לעולם, כן גם קיום מלכות בית דוד שבה, כי אי אפשר לזה בלא זה. ונראה דזהו ג"כ ביאור הכתובים בתהלים צ"ב ותרם כראים קרני בלתי בשמן רענן וגו' שתולים בבית ד' בחצרות וגו' יפריחו, דקרני ר"ל קרן המלוכה של מלכות בית דוד כדמסיים בלתי בשמן רענן דהיינו שנמשחה בשמן המשחה, וע"ז אמר שתולים בבית ד' וגו' דמלכות בית דוד קיומה שתול בבית ד' דהיינו בהמ"ק, בהנבואה של זאת מנוחתי עדי עד, ושם בחצרות וגו' יפריחו, כענין שנאמר שם אצמיח קרן לדוד.

SPONSORED LZ" N
AHARON BEN YAAKOV SHALOM • LEAH BAS YITZHAK

